

Slovak translation of *Cervical screening: it's best to take the test*
(January 2013)

Vyšetrenie krčka maternice: najlepšie je nechať sa vyšetrit'

Aktualizovaná príručka

Táto brožúrka poskytuje informácie o vyšetrení krčka maternice v Severnom Írsku. Pomôže vám pochopiť, prečo je toto vyšetrenie tak dôležité.

Čo je vyšetrenie krčka maternice?

Vyšetrenie krčka maternice slúži ako prevencia rakoviny krčka maternice. Pri vyšetrení sa zisťuje, či je krček maternice zdravý. Krček maternice je spodná časť maternice. Toto vyšetrenie sa nazýva aj výter z krčka maternice a znamená, že sa odoberie vzorka buniek z povrchu krčka maternice.

Photo

Vajíčkovod
Vaječník
Uterus (maternica)
Krček maternice
Vagína

Čo sa pri vyšetrení zisťuje?

Pri teste sa zisťujú atypické zmeny v bunkách. U väčšiny žien sa žiadne zmeny v bunkách nezaznamenajú, ale u 1 z 10 žien sa zistia takéto atypické zmeny.

Prečo mám ísť na vyšetrenie?

Môžete vyzerat' a cítiť sa úplne zdravo, ale napriek tomu sa vo vašom krčku maternice dejú zmeny. Väčšina zmien nevyústi do rakoviny, ale niektoré sa časom môžu zmeniť na rakovinu, ak ostanú neliečené.

Čo zapríčiňuje tieto zmeny?

Väčšinu zmien spôsobuje ľudský papillomavírus (HPV). Existuje viac ako sto typov HPV. Väčšina z nich nie je nebezpečných, ale niektoré „vysokorizikové“ typy sú známe tým, že spôsobujú rakovinu. HPV je bežná infekcia a stretne sa s ňou väčšina žien vo svojom živote. Prebieha bez príznakov a väčšinou sa vylieči bez špecifickej liečby. Avšak u niektorých žien vírus pretrváva. Toto môže poškodiť bunky krčka maternice a ochorenie je potrebné liečiť.

Ako sa ľudia nakazia vírusom HPV?

HPV je ľahko prenosný kontaktom pokožky s pokožkou pri sexuálnom styku. Kondómy Vás neochránia úplne od infekcií HPV. Keďže prebieha bez príznakov, môžete byť nakazené dlhé roky bez toho, aby ste o tom vedeli.

Aká bežná je rakovina krčka maternice?

V Severnom Írsku diagnostikujú rakovinu krčka maternice u približne 80 žien každý rok.

V Severnom Írsku zomrie každý rok približne 20 – 30 žien na rakovinu krčka maternice.

Skorá diagnostika a zahájenie liečby dokáže predísť až 7 z 10 prípadov tohto typu rakoviny.

Kto by mal podstúpiť vyšetrenie?

V Severnom Írsku je vyšetrenie ponúknuté všetkým ženám vo veku od 25 do 64 rokov. V tomto veku je vyšetrenie najúčinnjšie. V prípade, že máte 25 – 49 rokov budete na vyšetrenie automaticky pozývaná každé tri roky a vo veku 50 – 64 každých päť rokov. Ak takúto pozvánku nedostanete, alebo ak máte akýkoľvek dôvod na obavy, kontaktujte svojho všeobecného lekára.

Kde mám ísť na vyšetrenie??

Vyšetrenie môže urobiť lekár alebo zdravotná sestra v ambulancii všeobecného lekára alebo na Klinike pre plánované rodičovstvo (Family planning clinic). Ak dávate prednosť ženskej lekárke pri vyšetrení, uveďte to keď sa na vyšetrenie budete objednávať. Nie je vhodné ísť na vyšetrenie, ak máte práve menštruáciu.

Ešte som nemala sexuálny styk – musím ísť na vyšetrenie?

Riziko, že ochoriete na rakovinu krčka maternice je veľmi nízke, keďže je aj nízke riziko, že by ste mohli byť nakazená HPV. Niekedy sa však vírus môže preniesť aj pri inej sexuálnej aktivite a nie len pri sexuálnom styku. Ak si nie ste istá, či je nutné aby ste sa nechali vyšetriť, spýtajte sa svojho lekára alebo zdravotnej sestry, alebo navštívte našu stránku www.cancerscreening.hscni.net a získajte podrobnejšie informácie.

Čo ak som nemala sexuálny styk už dlhší čas?

Zmeny krčka maternice môžu prebiehať aj niekoľko rokov. Ak ste už raz boli sexuálne aktívna, je dôležité aby ste na vyšetrenie chodili pravidelne.

Som lesbička/bisexuálna – musím ísť na vyšetrenie?

Áno. Rovnako ako aj u ostatných sexuálne prenosných infekciách aj HPV sa prenáša intímny kontaktom pokožky s pokožkou. Aj lesbické a bisexuálne ženy sa môžu nakaziť vírusom a ochoriť na rakovinu krčka maternice. Podrobnejšie informácie nájdete na našej internetovej stránke.

Bola som očkovaná proti vírusu HPV – musím ísť aj tak na vyšetrenie?

Áno. Vakcína, ktorou sú bežne očkované dievčatá vo veku 12 – 13 rokov (v 9. ročníku), chráni len proti dvom “vysokorizikovým” typom HPV. Nechráni proti infekciám HPV, ktorými ste sa mohli nakaziť pred očkovaním, alebo proti infekciám zapríčineným ostatnými “vysokorizikovými” typmi HPV.

Čo ak som tehotná?

Vyšetrenie môžete podstúpiť aj keď ste tehotná. Ak ste pozvaná na vyšetrenie a ste tehotná, poraďte sa s lekárom alebo zdravotnou sestrou.

Som po menopauze – musím ísť aj tak na vyšetrenie?

Áno. Ženy môžu ochorieť na rakovinu krčka maternice v každom veku. Pre ženy po menopauze môže byť vyšetrenie nepríjemnejšie, ale môžete sa poradiť s lekárom alebo zdravotnou sestrou ako urobiť vyšetrenie príjemnejším.

Ako prebieha vyšetrenie?

Budete sa musieť vyzliecť od pásu dole a ľahnúť si na lôžko s pokrčenými nohami s kolenami od seba. Od pásu dole budete zakrytá plachtou. (Môžete si obliecť širšiu sukňu a nechať si ju počas vyšetrenia oblečenú.)

Do vagíny vám lekár alebo zdravotná sestra zavedie nástroj nazývaný spekulum, aby ju podržal otvorenú. Jemnou malou kefkou vám otrie krček maternice, a tak zoberie vzorku buniek. Vyšetrenie trvá 10 minút. Nemalo by byť bolestivé, môže však byť nepríjemné pre niektoré ženy. Vzorka bude poslaná do laboratória, kde ju vyšetria pod mikroskopom.

Je možné, že po vyšetrení budete pozorovať jemné špinenie, ale to je normálny jav.

Je niečo, čo by som mala urobiť ešte pred vyšetrením?

Nepoužívajte lubrikačné ani spermicídne gély 24 hodín pred vyšetrením. Mohli by spôsobiť, že by bolo problematické získať čistú vzorku a vyšetrenie by sa muselo zopakovať.

Kedy a ako sa dozviem výsledky?

Vaše výsledky by mali byť k dispozícii do štyroch týždňov. Osoba, ktorá vám urobí vyšetrenie, vám zároveň povie, kedy a ako sa výsledky dozviete. Uistite sa, že vám bude poskytnutá táto informácia pred tým, ako opustíte ambulanciu vášho všeobecného lekára alebo kliniku.

Čo mi povedia výsledky?

Existujú tri možné výsledky:

- **Normálny** nález znamená, že nemáte žiadne abnormálne zmeny v bunkách.
- **Nehodnotiteľný** nález znamená, že vo vzorke nebol dostatočný počet buniek. Nie je to nezvyčajné a stane sa to približne v 3 prípadoch zo 100 vyšetrení. Budete pozvaná na opakované vyšetrenie o tri mesiace.
- **Atypický** nález znamená, že v bunkách boli zistené atypické zmeny. Je to bežné a neznamená to, že máte rakovinu krčka maternice.

Ak váš atypický nález poukazuje na jemné alebo hraničné zmeny, bude Vaša vzorka otestovaná aj na prítomnosť vírusu HPV. Nebude vám musieť byť odobratá ďalšia vzorka.

- Ak sa zistí prítomnosť vírusu HPV, budete odporučená na podrobnejšie vyšetrenie krčka maternice nazývané kolposkopia.
- Ak sa prítomnosť HPV nezistí riziko, že by ste ochoreli na závažné ochorenie krčka maternice je veľmi nízke a tak nebudete v tom momente potrebovať následné vyšetrenia. Budete znova pozvaná na preventívne vyšetrenie o tri alebo o päť rokov.

Ak sa vo vašich atypických výsledkoch zistia mierne až závažné zmeny, bude potrebné aby ste podstúpili kolposkopiu, aby mohlo byť určené či je potrebná ďalšia liečba.

Ako sa liečia atypické zmeny?

Liečba zahŕňa odstránenie atypických buniek z krčka maternice. Je to len minimálny zákrok a zvyčajne sa robí v lokálnej anestézii na ambulantnej klinike.

Aké spoľahlivé je vyšetrenie krčka maternice?

Vyšetrenie krčka maternice predchádza 7 z 10 prípadom rakoviny krčka maternice. Samozrejme tak ako aj iné vyšetrenia nezaručuje, že v budúcnosti neochoriete na rakovinu. Atypický nález sa môže rozvinúť a zmeniť na rakovinu v čase medzi vyšetreniami, teda pred vašim ďalším vyšetrením. Existuje aj malá pravdepodobnosť, že test nezachytí atypické zmeny.

Ako môžem znížiť riziko ochorenia rakoviny krčka maternice?

Najlepší spôsob je pravidelne chodiť na preventívne vyšetrenia. Nakazeniu vírusom HPV môžete predísť praktizovaním bezpečného sexu a existuje aj spojitosť medzi HPV a fajčením.

Čo ak spozorujem niečo nezvyčajné pred nasledujúcou preventívnou prehliadkou?

Akékoľvek nezvyčajné príznaky ako je výtok či krvácanie, by ste mali čo najskôr oznámiť vášmu lekárovi. To zahŕňa aj krvácanie po sexuálnom styku, v čase medzi menštruáciami alebo po menopauze. Nečakajte do najbližšieho preventívneho vyšetrenia.

Kto vám poskytol moje kontaktné údaje?

Vaše kontaktné údaje nám poskytol váš všeobecný lekár. Je dôležité, aby mal váš všeobecný lekár vaše aktuálne kontaktné údaje, aby ste vždy načas dostali pozvánku na preventívne vyšetrenie krčka maternice.

Čo sa stane s mojou vzorkou a údajmi?

Laboratórium odoberie ster z vašej vzorky a uchová ho po dobu 10 rokov. Tento ster slúži na porovnanie vašich výsledkov a aby bolo zaručené, že dostávate liečbu akú potrebujete a to v najväčšej možnej miere.

Program preventívnych vyšetrení krčka maternice v Severnom Írsku pravidelne kontroluje všetky záznamy vyšetrení, aby sa zlepšila kvalita programu, ako aj odbornosť špecializovaných pracovníkov. Zamestnanci pracujúci v programe môžu vidieť a skontrolovať vaše záznamy. Akékoľvek informácie spojené s vami zostanú prísne dôverné.

V prípade, že potrebujete podrobnejšie informácie o uchovávaní a použití vašich záznamov kontaktujte Centrum zaručenia kvality (Quality Assurance Reference Centre) na čísle 028 9031 1611 (pozrite internetovú stránku nižšie).

www.cancerscreening.hscni.net

Vytvorené: the Public Health Agency, 12–22 Linenhall Street, Belfast BT2 8BS.
Tel. č: 0300 555 0114. www.publichealth.hscni.net